

mű versét egykori fogolytársának, Szervátiusz Jenőnek ajánlotta. A nehezen szerzett agyag s a belőle formázott, mindig átalakított szobor az örök emberi kötelességre, a meg nem szűnő alkotásra, az állandó újrakezdésre utal.

Képzületét a magányos, nagy alkotók is vonzótták. „Sohasem tudtam túrhető eleven-séggel megírni egyebet, mint amit csodáltam” — vall erről egy esszéjében. Példaképének tekintette a felismerését visszavonó Galileit éppúgy, mint az igaza mellett végig kitartó, értetlenségre kárkoztatott vásárhelyi zsemit: Bolyai Jánost. Utóbbiról életrajzi regényt készült írni, végül mégis a tizenöt versből álló *Bolyai hagyatéka* című szonettkoszorúban keltette életre alakját. Az egyedülállót melegebb, de igazán még békületesen elhallgatni sem hajlandó génius az a gondolat végső győzelmét példázza számára.

Költészete a hatvanas évek végén jutott csúcsára, mégis már ekkor felrémlt előtte az elhallgatás lehetősége. A hat szonettből álló *Férfikor* az önvizsgálat verse, melyben már nemcsak saját pályáját, eredményeit figyeli kétkedve: „Boldogtalan, ki feljutott a csúcsra, / Mert visszaúttá válik minden útja, / És minden lépte lefelé vezet”, de a költészetbe, az alkotásba vetett hite is megintog: „És nem is magam siratom, hanem / Magát az embert a fogyó időben”.

A szerelem sem jelenthetett teljes feloldódást számára. Az együttélés minden kínja és öröme feltárul a társához írott versekben: a féltés és megtartani akarás (*Féltelek; Tűnődő*), akár az egymás bántásának érthetetlen vágya (*Könyörgés; Válás után*), hogy aztán mégis újraéledhessen a szeretet:

„Eszembe jut mosolygó, kedves arcod,
Óled, karod.

Maradj velem, s én jobba válok érted,
Ha akarod.

(Maradj velem)

Bár Székely János költészete elapadt a hetvenes évek elejére, súlyos igazságait drámáiban, elbesélésekben mondta tovább.

(A Magyar Írószövetség és a Belvárosi Könyvkiadó kiadása, 1998)

GULÁCSI ÉVA

PIRIGYI ISTVÁN: GÖRÖG KATOLIKUS ÉLETSORSOK

Pirigyi István professzor aranymisés görög katolikus áldozópap két emberöltőn át a Nyíregyházi Szent Athanáz Görög Katolikus Hittudományi Egyetem (korábban: Főiskola)

egyház történeti professzora, a magyarországi keleti egyház történet doyenje. Összefoglalt munkáit minden görög katolikus papnövendék, sőt az egyházi vagy a magyar történelmi kérdésekben tájékozódni kívánó értelmiségiek is alapvető kézikönyvként használják. Ezen kívül még több kisebb könyvet és szakcikket sorát írta, számos konferencián tartott előadást. A tudós, a tanár és a pap életpályája terem oly gyümölcsöket, mint a most ismertetett könyv.

Néhány kiragadott példa a tizennyolc életrajzból. Görög Demeternek a felvilágosodás korabeli kultúránkban játszott szerepével avatott szerzők, mint például Kókay György, már foglalkoztak; a szerző most mégis tud újat mondani. Mészáros Károlynak, a múlt század második felében a magyar polgári élet kereteinek megteremtésében játszott szerepét gazdag bibliográfiával illusztrált életrajz ismerteti. Vasvári Pál neve ismert ugyan, görög katolikus gyökereiről, irodalmi munkásságáról és utóéletéről mégis gyarapítja ismereteinket az itt olvasható tanulmány. Hodinka Antal történész már szélesebb ismerettségnek örvend. A szerző ügyes mértéktartását dicséri, hogy mivel e nagy tudósról máshol már sokan és sokat írtak, az itt közölt rövid pályakepe elsősorban a hívó értelmiség szélesebb köréhez szóló összefoglalás. Illés József a magyar görög katolikuságnak Hodinkán kívül szintén akadémiai taggá választott személyisége. A jogtudomány és a jogtörténet ugyanis éppúgy szerves része a magyar szellemi életünknek, mint az egyház történet. Bonkáló Sándor irodalomtörténész és műfordító, két rendszer által is meghurcolt, félreállított egyetemi tanár szintén ismert személyiség az egyház- és tudománytörténet, illetve a szlavisztika terén. Születésének századik évfordulóján Uppsalában konferenciát rendeztek a tiszteletére.

Pirigyi munkája tehát a hagyományos egyház történeti írásoktól eltérően a világi értelmiség nagyjait mutatja be. Törekvése korunk minden egyházában megtalálható szándéokra reflektál: az egyház Krisztus teste, s mint ilyen, a klérus és a laikusok összessége, a papi és világi személyek együttese. A kötetet — amelyet Pirigyi István aranymiséjére jelentetett meg a Debreceni Görög Katolikus Egyházközség — részletes bibliográfia egészíti ki, amely a szerző gazdag egyháztörténeti munkásságát mutatja be. (Debreceni Görög Katolikus Egyházközség, 1998)

FÖLDVÁRI SÁNDOR

VIGILIA

SZEMLE

JOHN DONNE	Délben alkonyul, délben virrad
EISEMANN GYÖRGY	Mikszáth Kálmán
JACEK BACZAK	Egy éjszakai ügyeletes feljegyzései
■	MURE-évkönyv
JÁSZ ATTILA	Miért Szigília
ADAM MICKIEWICZ	A lengyel nép és lengyel zárandokság könyvei
A. P. CSEHOV	Cseresznyés kert (az Új Színházban)
■	Tanulmányok Kosztolányi Dezsőről
■	Történelmi és művészeti antológia Kőszegről
BOLYKI JÁNOS	Teremtésvédelem
BAMMHOLCZER TAMÁS	Leánykérés a zártosztályon
SZÉKELY JÁNOS	Virágok átka
PIRIGYI ISTVÁN	Görög katolikus életsorsok

A SZEMLÉKET ÍRTÁK

Bengi László, Földvári Sándor, Gulácsi Éva,
Kristóf Emőke, Nagy Anikó, Nógrádi Cecília,
Pásztor János, Pomogáts Béla, Sallai Gergely,
Sáli Erika és Szilágyi György

VIGILIA
64(1999) 8. 720

ihívásai

an korban
se
11. század
lóra

ISSN 004260242-4

9 770042 602425